

VAN DE REDACTIE

Deze tweede editie van de nieuwsbrief in dit VTB lustrumjaar geeft wat meer informatie over de activiteiten die gepland staan voor het vieren van ons 10-jarig bestaan. De belangrijkste gebeurtenis in dit verband zal op 19 november plaats vinden, in Burgers' Zoo in Arnhem. Daar zal de lustrumdag met veel enthousiasme gevierd worden. Natuurlijk zullen alle leden hierbij aanwezig willen zijn.

Maar ook nu al op 16 juni is er een activiteit waaraan de VTB periodiek bijdraagt: het jaarlijks terugkerend seminar in de serie "Are we on the right track?" Deze keer zal het gaan over het gebruik en behoud van biodiversiteit. Een logische keuze in dit internationale jaar van de Biodiversiteit. Informatie over de geplande activiteiten kunt u in dit nummer vinden, zoals ook een verslag van het door de VTB georganiseerd seminar over "Strategies for Fauna Conservation" in april jl. Een goed bezochte en bijzonder geslaagde bijeenkomst.

Het zal u niet ontgaan zijn dat er in februari een gedeeltelijke bestuurswisseling heeft plaatsgevonden. Dat is de reden dat we onze nieuwe voorzitter Chris Geerling voor het voetlicht halen in een aflevering van de Spreekbuis. Hadden wij de afgetreden bestuursleden al bedankt voor hun inzet? Te weinig waarschijnlijk, en daarom hier nogmaals - wat laat - onze VTB glorie voor Charlotte Benneker, Paul Hillegers en Edmond Muller. Door die veranderingen heeft de nieuwsbriefcommissie een nieuw aanspreekpunt gekregen binnen het bestuur. Nieuw bestuurslid Charlotte Floors zal die taak op zich nemen en zal binnenkort ook als volwaardig lid van de commissie gaan meedraaien.

GESLAAGD VTB SEMINAR OVER FAUNA Strategieën voor faunabehoud in tropische bossen

De VTB organiseerde op 9 april in Burgers' Zoo in Arnhem een seminar waar 95 deelnemers vanuit overheid, bedrijven, NGO's en universiteiten, maar ook zelfstandigen, bij elkaar kwamen. De dag werd geleid door *Dr. Edmund Gittenberger* van Naturalis en had het doel om de bedreigingen voor wilde dieren als apen, amfibieën en vogels in tropische bossen te bespreken. Tijdens de bijeenkomst werden er

presentaties gehouden en werd er gediscussieerd over sterke en zwakke strategieën voor het beschermen van fauna in tropische bossen.

De dag werd geopend door de heer *Joep Wensing*, biologisch manager van de Burgers' Zoo, die aangaf hoe essentieel de relaties tussen verschillende planten en dieren zijn voor de instandhouding van ecosystemen. Zo zijn er bomen die interactie met meerdere dieren nodig hebben om zich te kunnen voortplanten.

Dr. Hans de Iongh van het Centrum voor Milieuwetenschappen van de Universiteit Leiden gaf de deelnemers vervolgens meer inzicht in de populatiestatus van diersoortengroepen zoals zoogdieren, reptielen, insecten, vogels en amfibieën. Dit deed hij aan de hand van de gegevens die worden verzameld voor de Rode lijst van de IUCN. Volgens deze Rode Lijst van bedreigde soorten wordt één vijfde van alle bekende zoogdieren, 30 procent van de amfibieën en één op de acht vogelsoorten met uitsterven bedreigd. Hans de Iongh liet ook zien welke rol de Rode Lijst voor boscertificering en het monitoren van een ecosysteem kan hebben.

Als tweede spreker hield de heer *Marc Argeloo* (www.maleo.nl) een zeer interessant verhaal over zijn praktische ervaringen met de bescherming van grootpoothoenders (Maleo) op Sulawesi. Deze hoender wordt vooral bedreigd omdat zijn grote eieren worden geraapt en zijn leefgebied wordt vernietigd. Volgens Marc Argeloo gaat het bij het behoud van een diersoort natuurlijk om samenwerking met "de lokale bevolking". Echter, wie daartoe gerekend moet worden is vaak moeilijk te definiëren. Zijn dat alle bewoners van Sulawesi, zijn dat de goudzoekers die sinds een paar jaar in het reservaat actief zijn of is het de inheemse bevolking die eieren aan de Chinezen verkoopt? Het gaat er volgens hem om dat de ei-rapers verder af komen te staan van hun primaire productiesystemen door hen alternatieven te bieden en hen het belang van bescherming van de soort te laten inzien. Vervolgens was er een discussie tussen de sprekers en het publiek over een aantal stellingen.

Na de lunch werden de deelnemers verdeeld over drie groepen die samen met een expert verschillende

strategieën voor faunabescherming analyseerden. Deze strategieën waren:

- Duurzame bosconcessies met begeleiding van *Arnold van Kreveld*, Bureau Ulucus.
- Wildlife management door lokalen, met *Ignas Heitkonig*, herbivoor specialist WUR.
- Management van fauna in regio's met beschermd gebied, met assistentie van *Lonneke Bakker*, WNF.

Tijdens de groepsdiscussies werd dieper ingegaan op de praktische voor- en nadelen van deze strategieën en werd door de deelnemers samen met de expert een aantal conclusies getrokken over de strategie.

De dag werd afgesloten door de heer *Mike Hoffmann* van de IUCN Species Survival Commission en het World Conservation Monitoring Centre in Cambridge. Zijn presentatie gaf een verhelderend inzicht in de recente ideeën en ontwikkelingen in strategieën van faunabescherming. Hij wees erop dat gezien de beperkte financiële middelen, het belangrijk is om prioriteiten te stellen voor soortenbescherming. De verschillende kaarten met gebieden met hoge prioriteit, geïdentificeerd door grote natuurorganisaties, werden met elkaar vergeleken en gaven in grote mate hetzelfde beeld. Veel aandacht is nodig voor Centraal Amerika, het Atlantisch regenwoud in Brazilië, West Afrika, Madagaskar, Zuidoost Azië en het Middellandse Zee gebied vanwege veel endemische soorten en grote bedreigingen.

Helaas is de doelstelling om in 2010 biodiversiteitsverlies te stoppen niet gehaald o.a. omdat de doelen van overheden niet concreet genoeg zijn afgebakend. Uit de presentatie van de heer Hoffmann kwamen daarom vier belangrijke aanbevelingen naar voren om dit in de toekomst te verbeteren. Ten eerste moeten de soorten met de meeste urgentie het eerste beschermd worden; als je deze soorten kwijt bent krijg je ze nooit meer terug. Ten tweede moet er meer belang worden gegeven aan monitoring; hou de vinger aan de pols, door constant bij te houden wat de populatiestatus van de diersoorten is. "Behandel de zieke patiënt als eerste". Ten derde: wees voorbereid op catastrofes waardoor diersoorten plotseling kunnen worden bedreigd met uitsterving door bijvoorbeeld ziektes. Zorg dus dat je middelen, kennis en mensen hebt klaar staan om bij dreigende uitsterving in te grijpen. Als laatste belangrijke punt werd geconcludeerd dat je iedereen die je tegen komt moet beïnvloeden; iedereen die van de uitstervingscrisis bewust is, heeft de plicht om zijn of haar omgeving ervan te

overtuigen dat we zuinig moeten zijn op onze biodiversiteit.

Sander van Andel

SPREEKBUIS

We hebben de Spreekbuis-formule weer eens uit de kast gehaald. Het is alweer enige tijd geleden dat we een interview hebben gehad in de VTB-nieuwsbrief. Deze keer hebben we een goede reden. Door de bestuurswisseling in februari leek het ons een uitstekend moment om *Chris Geerling*, onze nieuwe voorzitter, eens wat beter te leren kennen.

We weten dat *Chris* na jarenlang als ecooloog aan de Wageningen Universiteit te hebben gewerkt plotseling een carrière-switch maakt naar de Shell International, waar hij tot aan zijn pensioen in 2000 als ecooloog de milieuschade van deze multinational heeft proberen te beperken. Het lijkt ons goed dat de VTB-leden iets meer van onze voorzitter te weten komen.

Chris, allereerst gefeliciteerd met jouw uitverkiezing tot VTB-voorzitter. Kun je ons vertellen waarom je deze taak op je genomen hebt?

De VTB heeft een duidelijke signatuur en heel actieve leden; kon geen 'nee' zeggen.

Wat zijn de raakpunten en ervaringen geweest in je carrière met het tropische bos?

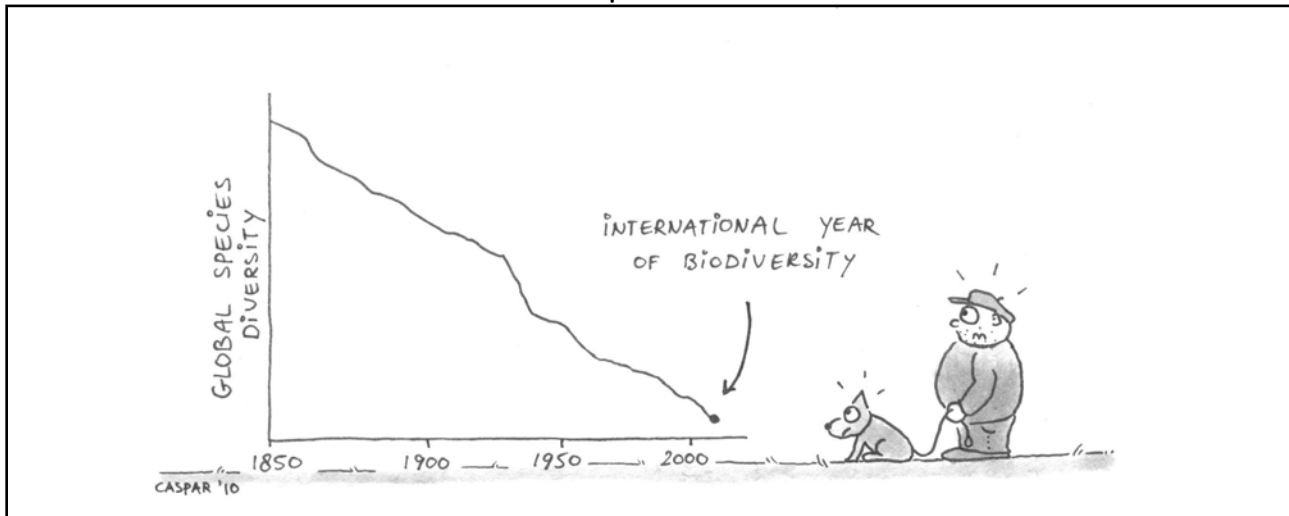
Raakpunten? Zat er midden in! In de jaren '70 bij de FAO voor natuurbeheer in West Afrika; jaren '80 Tropisch Natuurbeheer LH/LUW; jaren '90 Shell, o.a. in de Niger Delta; eind 2009 op een onbewoond bebost eiland op de Maldiven. Wat meer?

Wat is de rol van bossen voor een multinational als Shell en hoe kon je daar je ei kwijt?

't Was het groene en niet het grijze milieu, de ecologie en niet de bossen. 'Groen' moest eind jaren '80 geïncorporeerd worden in het bedrijf, vandaar. En dan kom je niet in Pernis terecht, maar in internationale concessies en langs pijpleidingen en daar heb al gauw bos, waar je als Shell niet over gaat maar wel mee te maken hebt. En je komt dan eerder en meer mensen tegen dan olifanten, en zo wordt 'stakeholder consultation' deel van je kunstjes.

Na je (vroeg) pensionering heb je je zeer sterk gemaakt om politieke druk te organiseren ten behoeve van het behoud van tropische bossen. Hoe ben je daar mee bezig?

CaspARTOON

Zeer sterk, nou ja, dank je. Al sinds eind jaren '70 bij de Werkgroep Ecologie en Ontwikkeling, de groen lobby in Den Haag en de enige manier waarop je met de 'polletiek' te maken zou willen hebben.

Tot slot, kun je ons vertellen waar we als VTB voor de tropische bossen in de nabije toekomst aandacht aan zouden moeten schenken?

Doorgaan met wat we al doen, de nadruk op de teloorgang van onze bestaansbasis, de natuurlijke bestaansbronnen, met het tropische bos als - helaas - een goed voorbeeld. En als mens staan we in dezelfde rij als de gorilla en de Sumatraanse neushoorn, en lang niet achteraan.

Chris, bedankt voor je openhartigheid en we wensen je veel succes als voorzitter van de vereniging. We hopen dat dit lustrumjaar daarvoor een dynamische start zal zijn.

De dynamiek ontbreekt helemaal niet, ik moet maar zien dat ik het bijslaf.

Redactie VTB-Nieuwsbriefcommissie

ARE WE ON THE RIGHT TRACK ? SEMINAR OVER BIODIVERSITEITSBEHOUD EN -GEBRUIK

16 juni, 2010, De Reehorst, Ede

De Verenigde Naties hebben 2010 uitgeroepen tot het Internationale Jaar van de Biodiversiteit. Reden voor het Prins Bernard Centrum van de Universiteit Utrecht, Bossengroepen van Wageningen UR, Tropenbos International, het Ministerie van LNV, en uiteraard de VTB een seminar te organiseren, het vierde in de serie van 'Are we on the right track?' Het seminar begint inhoudelijk, met achtereenvolgens de status en de bedreigingen en de functies van biodiversiteit.

Vervolgens komt certificatie aan de orde, eerst een overzicht van de diversiteit aan systemen en hun effectiviteit in deze - en dan de vraag waar ze aan zouden moeten voldoen om van nut te zijn voor biodiversiteit - en niet waar de biodiversiteit wel aan moet voldoen voor certificatie.

Het derde deel is een panel, met als thema wat er dan wel moet gebeuren om de systemen, waar nodig, aangepast te krijgen. Toegang vrij, maar wel opgeven bij <http://www.tropischebossen.nl/seminar/>. Voor meer informatie, Chris Geerling (e-mail: carabee.consult@hetnet.nl).

Programma (engelstalig):

12.00 uur - Registratie en koffie.

13.15 uur - Welkom en Inleiding dagvoorzitter Prof René Boot (Tropenbos International & Utrecht University).

13.30 uur - "Biodiversity in tropical forests: status & threats" - Prof William Laurance (Utrecht University & James Cook University, Australia).

13.50 uur - "Functions of biodiversity for ecosystems and people" - Dr Lourens Poorter (Wageningen University).

14.10 uur - "Are forest-related standards and certification schemes future proof for biodiversity?" - Ir Erik Lammerts van Bueren (ISAFOR).

14.30 uur - koffie/thee pauze.

15.00 uur - "International biodiversity policy: what mix of governance tools?" - Prof Bas Arts/ Dr Ingrid Visseren, (Wageningen University).

15.20 uur - "Interactive panel discussion with representatives from the Task Force Biodiversity and Natural Resources, Netherlands Government, European Commission".

16.45 uur - Borrel.

Chris Geerling, Vereniging Tropische Bossen

VTB LUSTRUM ACTIVITEITEN

Het zal de meeste van jullie niet ontgaan zijn: dit jaar 2010 staat in het teken van het 10-jarig bestaan van de VTB. Net zoals 5 jaar geleden wil de VTB stil staan bij een dergelijk kroonjaar door nog meer activiteiten te ontplooiën dan normaal al het geval is. De coördinatie en gedeeltelijke organisatie van die activiteiten is in handen van de lustrumcommissie die bestaat uit: *Wyb Jonkers, Martinus de Kam, Wouter van Leer, John van Nikkelen, Bernd Slesazeck (voorzitter), Mirjam Tolkamp en Marieke Wit.*

* VTB-lustrumdag 19 november 2010

De belangrijkste lustrumactiviteit, de lustrumdag, zal plaats vinden op 19 november. Het zal een dag worden met een combinatie van een interessant inhoudelijk programma en festiviteiten. De dag kan goed gebruikt worden om nieuwe contacten op te doen, informatie te delen, oude bekenden te spreken en te discussiëren. Op het programma staan o.a.:

- Presentatie van het lustrumboek,
- Tropische bossen in 2020; een reflectie en discussie,
- Presentaties over onderzoek en projecten, en
- afsluitend een zeer feestelijk diner.

Zet deze datum dus alvast in jullie agenda. We hopen jullie in groten getale te ontvangen!

Waar: Burgers' Zoo Arnhem

Wanneer: vrijdag 19 november 2010; van 12.00 tot 22.00 uur

* Essaywedstrijd 'red het regenwoud'

Voor 15 tot 18 jarigen heeft de VTB een essaywedstrijd georganiseerd. In minder dan 1500 woorden moet een verhaal worden geschreven waarin verteld wordt waarom tropische bossen belangrijk zijn en wat er moet gebeuren om ze te behouden. Aan welk probleem zouden we nu iets moeten doen om ervoor te zorgen dat de tropische bossen blijven bestaan. Maak je punt: wat is jouw mening en waarom vind je dat? De Vereniging Tropische Bossen heeft een jury samengesteld. Deze jury let op originaliteit, leesbaarheid en taalgebruik, maar vooral of je boodschap goed overkomt.

Wanneer: Inzendingen opsturen voor 30 juli aan lustrum@tropischebossen.nl

Verspreid de aankondiging van deze wedstrijd binnen je netwerk van 15 tot 18 jarigen!! Tijdens de lustrumdag wordt de winnaar bekend gemaakt en kan men het essay lezen in het lustrumboek. Meer informatie over de wedstrijd is te vinden op de VTB-website.

* Fotowedstrijd 'bosbouwers in het bos'

Heb je een spannende, lachwekkende, ontroerende of anderszins bijzondere foto van jezelf (of een andere VTB-er) in een tropisch bos? Stuur 'm ons op met evt. een kort verhaal erbij (max. 150 woorden), en maak kans

op een prachtig fotoboek.

Wanneer: Stuur je foto(s) vóór 15 september 2010 per e-mail naar lustrum@tropischebossen.nl en vermeldt daarbij de pakkende titel, het eventuele korte verhaaltje (150 woorden maximaal), de locatie waar de foto is genomen, je naam, adres en woonplaats.

Andere lustrumactiviteiten

Wat: In de zomer worden een VTB-barbecue en een VTB-wandeling georganiseerd.

Waar / Wanneer: Hou de website en de list-server in de gaten voor meer informatie!

Oproep

We kunnen altijd nog een extra paar handen (en hersenen) gebruiken in de organisatie van:

- een netwerkvond (suggesties voor een interessante discussie, presentatie of workshop)
- de barbecue (discussie voorbereiden, promotie en organisatie)
- de lustrumdag (sprekers benaderen, discussies organiseren, etc.)

Heb je interesse om mee te helpen of heb je goede ideeën, neem dan contact op met Bernd Slesazeck, via lustrum@tropischebossen.nl.

WIE - WAT - WAAR

Wim Ellenbroek, VTB-lid die als coördinator Monitoring & Evaluatie bij het WNF werkzaam was heeft per 1 maart de functie aanvaard van directeur van "The Borneo Initiative" (www.theborneoinitiative.org). Dit is een kleine, jonge stichting die import van FSC-hout uit Borneo stimuleert door een markt in Nederland te creëren waarbij het certificeringsproces ondersteund wordt. Veel succes, Wim, met deze stap.

Colofon

De Vereniging Tropische Bossen heeft tot doel het creëren en onderhouden van een professioneel netwerk en het instellen en een dynamisch en effectief platform voor het verzamelen, kanaliseren en uitdragen van kennis en informatie over tropische bossen. Dit wil de vereniging bereiken door het stimuleren en faciliteren van contacten tussen mensen, die vanuit verschillende achtergronden en posities, geïnteresseerd zijn in duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen.

Adres VTB: postbus 124, 6700 AC, Wageningen
Email: vereniging@tropischebossen.nl
Website: www.tropischebossen.nl
Redactie: Paul Hillegers, Henk Lette, Caspar Verwer, Paul Zambon.
Email redactie: vtbnieuws@tropischebossen.nl
Layout: André Koppe & Henneleen Koppe-de Boo
Drukkerij: Drukkerij Junior, Nijmegen.

Deadline voor het inleveren van artikelen voor de volgende VTB-Nieuws is 3 september 2010.
